

SCENARIUSZ LEKCJI

1	temat zajęć	ILE JEST POLSZCZYZNY W JĘZYKU POLSKIM?
2	czas realizacji	45 min
3	grupa docelowa	Gimnazjum, klasa 1 / Szkoła podstawowa, klasa 7-8
4	powiązania z tematami e-podręcznika	JĘZYK POLSKI „Kultura odmienia” 1.3.2.5. Ile jest polszczyzny w języku polskim?
5	ogólny cel kształcenia	Zapoznanie uczniów z bogactwem polszczyzny.
6	kształtowane kompetencje kluczowe	Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE z dnia 18.12.2006, w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie: <ul style="list-style-type: none"> • porozumiewanie się w języku ojczystym; • kompetencje społeczne i obywatelskie.
7	cele szczegółowe/ operacyjne	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • rozumie i wyjaśnia czym są zapożyczenia; • zna podstawowe mechanizmy powstawania zapożyczeń; • wymienia i rozpoznaje rodzaje zapożyczeń; • zna pojęcie mody językowej; • dostrzega i komentuje niebezpieczeństwa związane z nadużywaniem zapożyczeń w języku ojczystym; • wie, że współcześnie największy wpływ na polszczyznę ma język angielski; • dopasowuje wyraz zapożyczony do kraju pochodzenia; • wskazuje polskie odpowiedniki wyrazów zapożyczonych.
8	metody/ techniki kształcenia	<ul style="list-style-type: none"> • elementy wykładu • pogadanka • burza mózgów • ćwiczenia praktyczne z elementami dramy
9	formy organizacji pracy	<ul style="list-style-type: none"> • praca w parach • praca grupowa • praca indywidualna

PRZEBIEG LEKCJI

I	FAZA WPROWADZAJĄCA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nauczyciel wyświetla <i>Grafikę nr 1</i> i pyta uczniów o nazwy przedmiotów i potraw. Czy są to rodzime nazwy, czy zapożyczone? 2. Nauczyciel podaje temat lekcji i omawia jej cele. UWAGA. Wcześniej należy przygotować <i>Słowniki wyrazów obcych</i>. Uczniowie przeglądają słowniki mając na uwadze następujące pytania: <ul style="list-style-type: none"> • Z jakich języków pochodzi najwięcej zapożyczeń? • W jakich dziedzinach jest ich najwięcej? 3. Na zakończenie fazy wprowadzającej uczniowie formułują wnioski.
II	FAZA REALIZACYJNA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nauczyciel prosi uczniów o uważne wysłuchanie tekstu Nagrania nr 1 audiobooka, w którym pojawiają się opinie i wiadomości dotyczące funkcjonowania zapożyczeń w języku polskim oraz przykłady zapożyczeń. 2. Nauczyciel wyświetla <i>Polecenie nr 1</i>. Uczniowie ustalają odpowiedzi w parach, wybrani prezentują opinie. Wnioski: Obce wyrazy lub kalki językowe przenikają do polszczyzny, ale funkcjonowanie niektórych zapożyczeń jest uzasadnione. Należy zachować zdrowy rozsądek, szczególnie dotyczy to anglicyzmów. 3. Po wysłuchaniu <i>Nagrania nr 2</i> uczniowie starają się oszacować, ile zapożyczeń pojawiło się w dialogu i z jakich dziedzin pochodzą. Zastanawiają się, czy dałoby się je zastąpić polskimi słowami. 4. Nauczyciel prosi o ponowne przejście <i>Słownika wyrazów obcych</i> i zastanowienie się: <i>Czy wszystkie wyrazy zapożyczamy w ten sam sposób?</i> Uczniowie podają przykłady haseł, które uległy spolszczeniu poprzez dodanie końcówek lub które zachowały pisownię oryginalną np. <i>faul</i> (ang. foul), np. <i>koronacja</i> (łac. coronatio). 5. Nauczyciel prosi uczniów o uważne wysłuchanie <i>Nagrania nr 3</i>, następnie wyświetla <i>Polecenie nr 3</i> i zachęca do dyskusji. <ul style="list-style-type: none"> • Ćwiczenia praktyczne Uczniowie wykonują <i>Ćwiczenie nr 1</i> samodzielnie. Następnie wybrani uczniowie proponują odpowiedzi oraz uzasadniają wybór. Uczniowie wykonują <i>Ćwiczenie nr 2</i> w parach. W omówieniu wskazują, co naprowadziło ich na odpowiedź. Uczniowie wykonują <i>Ćwiczenie nr 3</i>. Pracują w grupach, a po wykonaniu ćwiczenia podają propozycje odpowiedzi. 6. Nauczyciel wyświetla <i>Grafikę nr 2</i> i poprosi wybranych uczniów o zinterpretowanie jej znaczenia. (Moda językowa, która może prowadzić do sytuacji absurdalnych).
III	FAZA PODUMOWUJĄCA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nauczyciel wyświetla <i>Podsumowanie</i>. Następnie zadaje uczniom pytania: <i>Czy zapożyczenia są potrzebne? W jakich sytuacjach są potrzebne, a w jakich zbędne? Jak unikać niepotrzebnych zapożyczeń?</i> 2. Nauczyciel zadaje uczniom pracę domową.

